

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Jablonec nad Nisou, Pasiřská 72

Adresa: Pasiřská 72, 466 01 Jablonec nad Nisou

Identifikátor školy: 600 078 400

Termín konání inspekce: 5. – 7. duben a 13. – 14. duben 2004

Čj.:	h4-1249/04-5100
Signatura:	oh3cx118

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v níže uvedených vyučovacích předmětech vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a k datu konání inspekce,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v celé škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a k datu konání inspekce,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na prvním a druhém stupni základní školy v předmětech český jazyk, cizí jazyk, matematika, výtvarná a hudební výchova, v předmětech zeměpis, dějepis, fyzika, chemie, přírodopis na druhém stupni základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a k datu konání inspekce.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Jablonec nad Nisou, Pařířská 72 byla zřízena na dobu neurčitou Zastupitelstvem města Jablonec nad Nisou, které škole schválilo poslední zřizovací listinu ze dne 11. prosince 2002, v níž je uvedena právní forma příspěvková organizace. V současnosti škola sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu.

Úplná základní škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola, schváleného MŠMT ČR pod čj. 16 847/96-2, včetně Úprav a doplňků schválených MŠMT ČR pod čj. 25 018/98-22.

Od září 1996 realizuje škola vzdělávací program s rozšířenou výukou tělesné výchovy ve třídách „A“ druhého stupně. V době inspekční činnosti byl aktuální stav žáků v 18 třídách 434. Počet žáků nepřesahuje její maximální kapacitu. V současnosti je kapacita základní školy využita z 59 %.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Celkově byla výuka sledována ve výše uvedených předmětech u 24 vyučujících. Pro stanovení pracovních úvazků vycházel ředitel školy z kvalifikace a schopností jednotlivých zaměstnanců. Při jejich doplňování se řídil příbuzností aprobací učitelů k personálně nezajištěným předmětům. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku v základní škole splňují 23 navštívení vyučující. Jeden z učitelů tyto podmínky nenaplnuje. Jedná se o vyučujícího anglického jazyka bez vysokoškolského studia. V některých třídách na druhém stupni je zajišťována výuka českého jazyka, výtvarné a hudební výchovy neaprobovaně. Jedná se o 4 hodiny českého jazyka z celkového počtu 43 vyučovaných hodin, 5 hodin hudební výchovy z celkových 10 vyučovaných hodin a 8 hodin výtvarné výchovy z celkových 16 vyučovaných hodin. Všechny hodiny zeměpisu (18) jsou vyučovány také bez příslušné aprobace. Funkci výchovného poradce vykonává již čtvrtým rokem kvalifikovaná učitelka druhého stupně s požadovanou délkou pedagogické praxe.

Organizační uspořádání jako celek umožňuje účinné řízení školy. Její organizační struktura je vymezena organizačním řádem. V čele stojí ředitel, který byl do funkce jmenován dne 24. října 2003 s účinností od 1. ledna 2003 a který přímo řídí svou zástupkyni a hospodářku školy. Jejich kompetence jsou písemně stanoveny.

Vnitřní informační systém je promyšlený a funkční. Týdenní plán i všechny aktuální zprávy jsou k dispozici ve sborovně. Každodenní osobní kontakt zaručuje rychlou informovanost všech zaměstnanců.

Poradním orgánem vedení je pedagogická rada. Jiné poradní orgány škola neustanovila. Ve škole působí pouze metodické sdružení prvního stupně. Jeho členky se regulérně scházejí a podílejí se na přípravě zabezpečení akcí souvisejících s aktivitami 1. – 5. ročníku. Mimo pravidelných jednání učitelky průběžně neformálně spolupracují a řeší problémy spjaté s realizací vzdělávacího programu. Zápisy z jednání nejsou pořizovány. Spolupráci vyučujících společné odbornosti na druhém stupni zajišťuje ředitelem pověřený vedoucí předmětu. Určený učitel vzniklé podněty neodkladně projednává a společně s vedením školy hledá optimální řešení. Vyučující se vzájemně domlouvají neformálně, diskutují aktuální problémy vyplývající z konkrétní výuky. Některé přírodovědné předměty např. fyzika a chemie jsou každý vyučovány izolovaně pouze jedním učitelem. Z tohoto hlediska schází koordinace napříč předměty.

Ředitel má o práci svých zaměstnanců dostatečný přehled. Preferuje demokratický styl řízení, zajišťuje plánované i aktuálně požadované úkoly. V místních podmínkách se mu však nedaří zajistit vyučování všech předmětů s požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilostí. Snaží se proto zajistit začínajícím nebo nekvalifikovaným vyučujícím alespoň odbornou a metodickou pomoc. Z potřeb školy také vychází další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Systém kontrolní činnosti zahrnuje oblast výchovně-vzdělávací, administrativní a provozní. Kontrolní povinnosti vedoucích pracovníků vyplývají z pracovních náplní. Písemné zápisy z hospitační činnosti nebyly inspekci předloženy. Podle vyjádření ředitele jsou však připomínky k vyučovacímu procesu neprodleně s hospitovanými učiteli projednávány. Při kontrole třídních knih inspekce zaznamenala několik zápisů o vzájemných hospitacích učitelů i záznamy o návštěvě ředitele v průběhu školního roku v několika hodinách téměř výhradně na druhém stupni.

Úroveň průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací činnosti pedagogů je vedením školy sledována průběžně. Kvalitní výsledky práce ředitel oceňuje nejen morálně, ale i poskytováním diferencovaných osobních příplatků a mimořádných odměn podle předem stanovených a projednaných kritérií. Systém sebehodnocení zaměstnanců není v současnosti realizován.

Škola má vzhledem ke schváleným učebním dokumentům dobré personální podmínky.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola provozuje svou výchovně-vzdělávací činnost v sedmi propojených budovách 40 let starých. Vzhledem ke svému sportovnímu zaměření je nadstandardně vybavena (velká a malá tělocvična, atletický stadión, hřiště pro míčové hry, gymnastická tělocvična, posilovna). Ve spolupráci se zřizovatelem začíná rekonstrukce velké tělocvičny, kterou pravidelně využívá i veřejnost, a je plánována výstavba dalších dvou sportovišť v areálu školy. Sportovní třídy využívají i městskou atletickou halu vzdálenou 15 minut. První stupeň je umístěn ve třech objektech. Odkládání svrchního oblečení a obuvi je stále před třídami. To již zmiňovala minulá inspekční zpráva. Od druhého stupně je oddělen vstupní halou, kde v přízemní části sídlí i vedení školy a je zde sborovna druhého stupně. Převlékání žáků je

řešeno také před třídami, ale s odkládáním oděvů do zamykatelných kovových skříněk umístěných na chodby jednotlivých podlaží.

Sledovaná výuka českého jazyka, matematiky, dějepisu a zeměpisu probíhala většinou v kmenových učebnách. V mnoha převažoval nový školní nábytek, v některých třídách byl renovovaný. V první třídě měl každý žák oddělené pracovní místo. Dostupné pomůcky a vystavené práce žáků zvyšovaly podnětnost i estetičnost učeben prvního stupně. Prostředí tříd na druhém stupni se jeví celkově jako méně podněcující. Hospitované hodiny kromě kmenových tříd probíhaly i v odborných učebnách, kde je umístěna funkční didaktická technika (televize, video, zpětný projektor). Ta se nacházela i v učebnách specificky zaměřených svým materiálním vybavením např. pro předměty rodinná výchova nebo dějepis. Výuka sledovaných cizích jazyků byla většinou situována do specializovaných učeben s adekvátním vybavením. Pro předměty hudební a výtvarná výchova je škola velmi dobře vybavena. Pro výuku hudební výchovy mají učitelé magnetofony a jednoduché melodické hudební nástroje, žáci používají rytmický instrumentář. Vyučování prvního stupně probíhá většinou v kmenových třídách. Problémem jsou prostorové možnosti při pohybových aktivitách. Vzdělávání na druhém stupni většinou probíhá ve specializovaných a k tomuto účelu vybavených pracovnách.

Ve škole jsou zřízeny také dvě počítačové učebny celkově s 22 počítači. Pro přírodovědné předměty (fyziku, chemii a přírodopis) má škola k dispozici tři odborné učebny. Všechny jsou dostatečně prostorné, světlé a pro vyučované předměty podnětné. Do dvou učeben zatéká, což negativně ovlivňuje jejich estetickou úroveň. Uspořádání, velikost i počet školních lavic v odborné učebně přírodopisu vyhovují. V odborné učebně fyziky vytvářejí atypické rozměry lavice dobré pracovní podmínky pouze pro dva žáky (tedy maximálně pro 24 ve třídě). V hodinách však někteří musí sedět v lavici po třech. Podmínky těchto žáků nejsou pro činnost vyučování optimální. Nevýhodou pro výuku jsou v žakovských lavicích nefunkční elektrické rozvody. Prostorové uspořádání učebny chemie s pracovními místy pro 36 žáků je vyhovující s výjimkou první řady žakovských stolů, které nejsou odděleny od pracoviště pedagoga ani minimálním prostorem zajišťujícím bezpečnost žáků při provádění demonstračních pokusů. Využívání audiovizuální techniky ztěžuje obtížná manipulace se zatemněním oken (textilní závěsy). Rozsah vybavení názornými pomůckami i jejich umístění v těsné blízkosti učeben umožňuje jejich bezproblémové využití ve většině osnovami předepsaných tematických celků. Odbornou literaturou v dostatečném množství disponují vyučující, žáci k ní volný přístup nemají.

Pro výuku matematiky a českého jazyka na prvním i druhém stupni, zeměpisu a dějepisu v 6. – 9. ročníku je dostatek funkčního a účelného vybavení pomůckami, pracovními sešity, dějepisnými a zeměpisnými atlasy a mapami. Zeměpisná sbírka i dějepisné mapy jsou průběžně doplňovány. Vhodné učebnice mají žáci pro všechny sledované předměty v jednotlivých ročnících. V českém jazyce jsou posíleny sadami doplňkových učebnic pro jazykové i literární vzdělávání. Odborné jazykové příručky mají žáci k dispozici v dostatečném množství. Za výpůjčky výukových programů do výuky pro první a druhý stupeň zodpovídají pověření učitelé. Videokazety jsou většinou zapůjčovány z městského audiovizuálního střediska. Žakovská knihovna umístěná v kabinetu českého jazyka je spíše vybavena literaturou ke společné četbě v hodinách. Většinou si žáci půjčují beletrii v městské knihovně, kam chodí s vyučujícími pravidelně na začátku školního roku na exkurzi. Materiální vybavení ve sledovaných předmětech vytváří předpoklady pro zajištění přiměřené názornosti ve výuce a umožňuje realizovat zvolený vzdělávací program.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou na velmi dobré úrovni.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Zvolený vzdělávací program Základní škola je realizován na obou stupních. Na druhém stupni v „A“ třídách se vyučuje podle učebního plánu s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy. Sestavené individuální vzdělávací programy pro sedm integrovaných žáků odpovídají potřebám takto vyučovaných žáků. Porovnáním konkrétních učebních plánů pro školní rok 2003/2004 s rozvrhem hodin a reálnou výukou bylo zjištěno, že hodinové dotace ve vyučovacích předmětech i ročnících s výjimkou předmětu praktické činnosti odpovídají předepsaným učebním plánům, minimální počty hodin pro jednotlivé předměty a týdenní časová dotace byly dodrženy. V obou typech vzdělávání podle programu Základní škola není vyučován v devátém ročníku školního roku 2003/2004 předmět praktické činnosti zařazený do obou učebních plánů povinných předmětů daného vzdělávacího programu. Z hlediska rozšíření učebních plánů vzdělávacího programu pro základní vzdělávání bylo disponibilní dotace využito k zařazení volitelného předmětu informatika u tříd bez sportovního zaměření a u tříd s rozšířenou výukou tělesné výchovy také jako volitelného předmětu. Sledovaná výuka respektovala osnovy, nedocházelo k obsahové duplicitě a byla zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky.

Prohlédnutá povinná dokumentace (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy) je vedena přehledně a průkazně zachycuje plnění osnov, průběh vzdělávání i aktuální stav žáků.

Výuka není plně v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu.

Kontrola naplňování učebních osnov je patrná ze zápisů jednání pedagogické rady. Ředitel školy vyžaduje od učitelů zpracované časově tematické plány pro jednotlivé předměty a ročníky. Kontrolu osnov v návaznosti na tematické plány provádí ředitel školy i v rámci hospitací. Pověření učitelé kontrolují plnění osnov neformálně při setkávání se vyučujícími téhož předmětu.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Předložený rozvrh hodin splňuje legislativní i psychohygienická kritéria. Školní řád odpovídá ustanovením vyhlášky o základní škole. Ve vyvážené míře zahrnuje jak práva žáků, tak jejich povinnosti. Provozní řády odborných učeben, ve kterých probíhala sledovaná výuka, nebo je inspekce v průběhu kontroly navštívila, jsou zpracovány a vyvěšeny, žáci s nimi byli seznámeni.

Rodiče žáků jsou informováni aktuálně prostřednictvím žákovských knížek, dále na třídních schůzkách dvakrát ročně, v případě nutnosti si mohou rodiče domluvit návštěvu ve škole telefonicky. Pro rodičovskou veřejnost je také pořádán jednou v roce den otevřených dveří. Výchovná opatření jsou prokazatelně sdělována zákonným zástupcům žáků dle schválených „Zásad hodnocení a klasifikace včetně dodatku ke klasifikačnímu řádu“. Vytvořený systém je dle sdělení pedagogů účinný.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovná poradkyně se zaměřuje především na profesní poradenství. Žákům a jejich rodičům nabízí konzultace a koordinuje vyplňování přihlášek do středních škol. Má dobrou zpětnou vazbu o vycházejících žácích. Velmi dobrá je spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou a úřadem práce. Žáci 9. ročníku absolvují profitesty na začátku školního roku. Ve spolupráci s vyučující rodinné výchovy, která je i metodičkou prevence, začleňují pravidelně dle zpracovaného plánu problematiku volby povolání do výuky rodinné a občanské výchovy 6. - 9. ročníku. Výchovná poradkyně eviduje žáky se specifickými poruchami učení a chování, aktuálně o nich informuje na pedagogické radě, je v kontaktu s třídními učiteli

a ostatními pedagogy. Oblast prevence proti nežádoucím vlivům má v kompetenci zkušená učitelka druhého stupně, vyškolená v metodice výuky rodinné výchovy. Vyhodnocení minimálního preventivního programu bylo zařazeno do výroční zprávy školy 2002/2003.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

Hospitace byly realizovány na prvním stupni ve čtyřech a na druhém v pěti hodinách u osmi vyučujících. Všechny učitelky jsou odborně a pedagogicky způsobilé pro výuku na daném stupni školy, jedna z nich učí český jazyk na druhém stupni neaprobovaně. V konkrétní výuce se to projevilo zejména v nepřesném používání odborné terminologie a bez hlubších souvislostí probírané látky s literární historií. Pro všechny třídy mají vyučující zpracovány časově tematické plány. Individuální vzdělávací potřeby žáků nebyly ve všech hodinách respektovány. Osnovy na obou stupních byly plněny. Sledované vyučovací jednotky byly dobře připravené. Výchovně-vzdělávací cíle byly přiměřené aktuálnímu stavu tříd, zřídka je učitelky žákům prezentovaly. Většinou jim pouze ústně sdělily téma hodiny. Probírané učivo navazovalo na předcházející, poznatky byly předávány věcně správně.

Vedle učebnic, sešitů a nakopírovaných textových materiálů se uplatnily pracovní kartičky a fólie, na druhém stupni ojediněle i pravidla českého pravopisu a výkladový slovník. Didaktickou techniku ve sledovaných hodinách vyučující nepoužily.

Všechny zhlédnuté hodiny byly organizovány frontálně, s přehledným členěním i jasnými pokyny. Učitelky se snažily střídát činnosti a v některých hodinách je podporovaly názornými pomůckami. Na druhém stupni se vyučujícím dařilo aktivizovat žáky praktickou aplikací učiva. V jedné z hodin vyučující kumulovala výklad několika náročných jazykových jevů a žákům tak bylo znesnadněno jejich osvojování. Vhodně kladené otevřené otázky v jedné ze tříd devátého ročníku umožňovaly žákům i sebehodnocení. Ústní metody (řízený rozhovor) byly doplňovány samostatnou prací s respektováním individuálního tempa žáků. Ve většině sledovaných hodin dostávali žáci zpětnou vazbu. V závěru hodin byl však podceněn význam shrnutí probraného učiva i závěrečného hodnocení práce žáků. Na prvním stupni učitelky dbaly na upevňování návyků držení těla při sezení a psaní, často však opomíjely v průběhu vyučovacích jednotek aktuálně zařazovat relaxační momenty.

Vstupní motivace se nejčastěji omezovala na seznámení žáků s programem hodiny, krátkou přípravou na písemné opakování celé třídy či jednotlivců nebo hodnocením již absolvované práce. Na prvním stupni byly motivační podněty pestřejší, vycházely aktuálně z reality, aktivizovaly žáky v hodinách (recitační soutěž). Učitelky žáky průběžně povzbuzovaly a oceňovaly jejich zájem o výuku.

Převážná část výuky probíhala v podnětné pracovní atmosféře, učitelky většinou jednaly se žáky přátelsky a otevřeně. Výjimečně se vyskytlo mentorování žáků. Ve většině hodin žáci akceptovali dohodnutá pravidla jednání a chování. Verbální projevy vyučujících byly srozumitelné a spisovné. Nespisovné vyjadřování žáků korigovaly učitelky jen sporadicky. Vyučující ve výuce nerozvíjely variabilnější metody a formy práce, které by směřovaly k diskusi, širšímu rozvoji komunikativních dovedností žáků a jejich kooperačnímu učení.

V zápisech hodnocení v žákovských knížkách převažovala klasifikace z písemného zkoušení. Ve sledovaných hodinách byly známky při ústním zkoušení zdůvodněny. Pouze při recitační soutěži bylo ponecháno posuzování výkonů recitátorů jen na žácích, scházelo odborné hodnocení ze strany vyučujících. Grafická úroveň namátkově vybraných sešitů žáků byla velmi dobrá, v některých však nebyly vyžadovány žákovské opravy. Na druhém stupni nebyly učitelky při sledování žákovských písemností tolik důsledné. Prohlédnuté slohové kontrolní práce vykazovaly některé rozdíly v požadavcích vyučujících na formální stránku prací,

hodnocení odpovídalo úrovni žákovských výstupů, někdy scházela větší pečlivost v opravách chyb žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce na prvním a druhém stupni byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v matematice vychází z hospitací ve třídách „A“ na prvním stupni a z šesti ve všech ročnících druhého stupně. Stanovené výukové cíle ve sledovaných hodinách byly reálné, odpovídaly aktuálnímu složení tříd a učebním osnovám. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata, kontinuita mezi ročníky byla zajištěna.

Pro výuku matematiky má škola vynikající personální podmínky. Všechny zhlédnuté hodiny byly odučeny učitelkami s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Probírané učivo podávaly srozumitelně, přiměřeně věkovým schopnostem žáků a až na ojedinělé drobné nepřesnosti věcně správně. Žáci průběžně pracovali s učebnicemi, pracovními sešity a namnoženými pracovními texty. Didaktická technika nebyla využita.

Výuka se ve většině zhlédnutých hodin vyznačovala promyšlenou a uspořádanou organizací. Učitelky převážně uplatňovaly frontální způsob výuky s účelným střídáním činností, dle možností dbaly na vyvozování vztahů a souvislostí i na využití vlastních znalostí a zkušeností žáků. Ve všech zhlédnutých hodinách byl zřejmý individuální přístup k žákům. Obecně méně pozornosti vyučující věnovaly diferenciaci výuky, práci s chybou a kooperativním metodám výuky. Členění hodin odpovídalo psychohygienickým zásadám, tempo výuky bylo přizpůsobováno aktuálním podmínkám v jednotlivých třídách. V závěru části hodin chyběl dostatek času na shrnutí a fixaci probraného učiva a zhodnocení. Zařazování relaxačních chviliek na prvním stupni, změny rytmu nebo druhu činností přispívaly ke zvyšování efektivity výuky.

Vstupní i průběžná motivace vycházela z reálné situace, organizace výuky a volby vyučovacích metod. Zejména v nižších ročnících byli žáci motivováni pochvalou a oceněním výsledků práce, zařazováním soutěží a her, částečně využitím mezipředmětových vztahů a příkladů z praxe. Žáci výuku sledovali a ve většině případů se do ní aktivně zapojovali.

Všeobecně byla školní pravidla akceptována a až na ojedinělé výjimky dodržována. Žáci i učitelé spolu komunikovali se vzájemným respektem, oboustranné vztahy byly korektní.

Převládalo průběžné adekvátní hodnocení žáků. Učitelky respektovaly jejich individuální dispozice, oceňovaly snahu a pokrok. Ve sledovaných hodinách byly málo využívány formy sebehodnocení a vzájemného hodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy byly v matematice na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v zeměpise a dějepise

Hospitace byly uskutečněny v osmi hodinách u tří učitelek. Zhlédnuté hodiny dějepisu byly odučeny s odbornou a pedagogickou způsobilostí, výuka zeměpisu byla vedena bez příslušné aprobace. V neaprobované zeměpisné i aprobované dějepisné výuce se vyučující dopouštěla chyb v organizačních i metodických postupech výuky. V těchto hodinách většina žáků nebyla zvyklá příliš akceptovat stanovená pravidla komunikace, spontánní projevy některých žáků znesnadňovaly nejen věcné předávání nových poznatků, ale i upevňování učiva. Oproti časově tematickému rozvržení dějepisného učiva bylo v reálné výuce sedmého ročníku zaznamenáno mírné zpoždění. Učivo ve všech sledovaných hodinách navazovalo na

předcházející, látka byla prezentována věcně i odborně správně. S tématy hodin byli žáci seznamováni, výukové cíle nebyly vyučujícími většinou zformulovány.

V obou sledovaných předmětech žáci pracovali s učebnicemi a atlasy, u tabule využívali nástěnné mapy. Ve většině hodin dějepisu měly učitelky připravené namnožené materiály, v některých byla využívána didaktická technika. Vyučující na základě strukturovaných zápisů pomocí zpětného projektoru žáky aktivizovala, a tím výuku dynamizovala. Ze zadních lavic byly v jednotlivostech záznamy méně čitelné.

Zhlédnuté hodiny vycházely většinou z frontálního pojetí výuky se střídáním činností bez diferenciací učiva vzhledem k individuálním schopnostem žáků. Organizace tří hodin dějepisného vyučování z pěti sledovaných byla přehledná s jasnými pokyny. Žáci dostávali příležitost se prezentovat referáty. Do jedné z nich byla účelně zařazena skupinová práce, kterou měli žáci zažitou. V závěru sledovaných hodin většinou chybělo shrnutí probrané látky, na kterém by se podíleli i žáci.

Ve většině dějepisných vyučovacích jednotek byla motivace účinnější. Na začátku hodin učitelky využily formu soutěže, křížovky připravenou žáky nebo práce s mapou k návaznosti učiva. Aktualizovaly látku na základě svých vlastních zkušeností, pozitivně reagovaly na dotazy žáků, vhodně připomínaly mezipředmětové souvislosti. Zeměpisné učivo bylo dle okolností doplňováno i o regionální poznatky.

Žáci ve většině sledovaných hodin respektovali dohodnutá pravidla jednání. Učitelky vystupovaly vůči žákům vstřícně, v některých dějepisných hodinách měli žáci příležitost diskutovat a rozvíjet své komunikační dovednosti. V hodinách zeměpisu žáci výuce mnohdy pasivně přihlíželi, někteří dění glosovali poznámkami leckdy nesouvisejícími s probíranou látkou. Verbální projevy vyučujících byly srozumitelné, spisovné i hovorové, nespisovné vyjadřování žáků opravovaly učitelky jen minimálně.

Znalosti žáků prověřovaly vyučující zpravidla v úvodu hodin písemnou nebo ústní formou. Klasifikace byla transparentní, při ústním zkoušení převážně zdůvodněná. Ojedinele z dějepisu byl počet zapsaných známek v namátkově vybraných žakovských knížkách nízký.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v zeměpise a dějepise byly hodnoceny celkově jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech – fyzika, chemie, přírodopis

Hospitováno bylo celkem 12 vyučovacích hodin u všech učitelů, kteří ve škole výše uvedené předměty vyučují. Každý z hospitovaných vyučujících je pro předmět odborně i pedagogicky způsobilý.

Všechny zhlédnuté hodiny byly pedagogy předem připravené hlavně po stránce obsahové, ve většině z nich byly alespoň částečně promyšleny i metody a prostředky, jak stanovených a přiměřeně náročných cílů efektivně dosáhnout. Probírané učivo vycházelo z platných osnov a vhodně navazovalo na předcházející témata. Do tematických plánů všech tří předmětů vyučující zařazují reálně proveditelné laboratorní práce, které dle sdělení žáků i uskutečňují.

Typická byla pro téměř všechny zhlédnuté hodiny nadprůměrná materiální podpora výuky, která probíhala výhradně v odborných učebnách. Pro názornost byla často využita tabule, audiovizuální technika (zpětný projektor, video), nástěnné mapy, vzorky živých rostlin, pro chemii bylo charakteristické provádění demonstračních pokusů, ve fyzice kromě vyučující s názornými pomůckami žáci pracovali sami. Méně se v hodinách využívaly učebnice a další zdroje informací. Žáci jsou vedeni k samostatnému psaní poznámek.

Hodiny probíhaly převážně v přiměřeném tempu, výjimečně byl jejich průběh ze strany učitelů ovlivněn nutností zajistit si odpovídající kázeň. Ve většině z nich vyučující

promyšleně střídali činnosti tak, aby žákům zajistili dobré psychohygienické podmínky, v některých však nebyla žáky akceptována základní pravidla vzájemné komunikace, a tím nebylo vytvořeno optimální prostředí pro oboustrannou klidnou a nerušenou práci.

I když většina hodin měla klasickou stavbu, byla vedena převážně frontálně a dominantním prvkem byl učitel. Nadprůměrnou materiální podporou výuky, variabilitou vyučovacích metod a častým kladením otevřených otázek, se učitelům dařilo alespoň část žáků dostatečně aktivizovat. V hodině fyziky, kde probíhalo činnostní vyučování a převládalo individuální tempo, se žáci se zájmem a s chutí učili týmové práci. V některých ze zhlédnutých hodin naopak nezbyl dostatek času na shrnutí a upevnění učiva v jejich závěru.

Dostatečná byla pro žáky průběžná motivace hlavně názorností výuky, málo však byly využívány aktuální příklady z praxe a odkazy na životní zkušenosti žáků.

Verbální projev vyučujících byl spisovný a dobře srozumitelný, komunikační dovednosti žáků však ještě nebyly systematicky rozvíjeny.

K hodnocení žáků docházelo ve zhlédnutých hodinách sporadicky, pokrok byl dostatečně oceňován – učitelé umí žáky pochválit, výkony žáků však byly spíše jen glosovány. Sebehodnocení žáků nebylo v hodinách využito. Dle záznamů v náhodně vybraných žákovských knížkách jsou žáci klasifikováni ve školním roce průběžně.

Celkově byla výuka přírodovědných předmětů na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu cizí jazyk – anglický a německý jazyk

Inspekce navštívila výuku cizích jazyků prvního i druhého stupně. Podkladem pro hodnocení kvality průběhu a výsledků vyučování bylo především sedm hospitací doplněné studiem tematických plánů a písemných prací, převážně testů.

Plánování a příprava na jazykové vyučování jsou promyšlené s kontinuálním přechodem žáků z prvního na druhý stupeň i s respektováním úrovně specifických zvláštností jednotlivých ročníků. Tematické plány obsahovaly rozvržení učiva do měsíců školního roku. Cizojazyčné vzdělávání vedou čtyři učitelé. 18 týdenních hodin angličtiny je učeno aprobovaně, 6 hodin je vyučováno bez příslušné aproby, jeden pedagog učí 21 hodinu anglického jazyka nekvalifikovaně. Německý jazyk je vyučován s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

V průběhu hospitací měli žáci k dispozici běžné pomůcky, které byly občas doplňovány dalším podpurným materiálem. Oba jazyky jsou vyučovány podle vhodných řad učebnic a pracovních sešitů. Školní sešity kontrolují vyučující průběžně.

Výuka měla dobrou úroveň po stránce organizační i metodické. Organizace jazykového vzdělávání vychází z počtu zájemců o příslušný jazyk. Větší zájem je o angličtinu, proto jsou skupiny žáků s výukou němčiny početně menší nebo jsou tvořeny spojováním souběžných tříd. Německý jazyk není vyučován ve čtvrtém ročníku prvního stupně.

Formy a metody práce v převážné míře vycházely z metodiky učebnic a závisely na komunikačních dovednostech učitelů. Hodiny byly dobře strukturované, měly jasný cíl i obsah. Pedagogové podle možností žáky aktivizovali, kladli dostatečný důraz na rozšiřování slovní zásoby. V rámci vyučování byly procvičovány řečové dovednosti, práce s textem i poslech s porozuměním. Probírané učivo bylo podáváno věcně správně. Při vyučování učitelé kladli malý důraz na samostatný projev žáků, zvláště v oblasti doplňujících otázek (směrem k pedagogovi) nebo v průběhu podpurných činností (směrem ke spolužákům). Při čtení textů ve vyšších ročnících byl málo využíván odhad neznámých výrazů z kontextu.

Vstupní a průběžná motivace vždy vycházela z reálné situace. Hodiny byly vedeny v příslušném jazyce s občasným, účelově zaměřeným použitím češtiny. Někteří žáci na

pokyny učitelů reagovali pomaleji, protože jejich orientaci v mluveném slově silně limitoval stupeň dosažené jazykové dovednosti.

Klasifikace je u obou jazyků průběžně zaznamenávána do žákovských knížek. V hodinách převládalo pozitivní slovní hodnocení, citlivá korektura při chybování podporovala soustředění žáků. Celková atmosféra sledovaných hodin byla nestresující. Učitelé přizpůsobovali členění a tempo v hodinách úrovní znalostí a dovedností příslušné skupiny. Naprostá většina žáků projevovala o výuku zájem a aktivně spolupracovala.

Škola průběžně používá písemné testy uvedené v učebnicích nebo materiály, které jsou přímo zaměřené na testování jednotlivých dovedností a vědomostí. Znamkované nebo bodované práce, systematické pozorování výkonu žáků a také zadávané a kontrolované domácí úkoly slouží vyučujícím následně k posouzení výsledků vyučovacího procesu.

Inspekce zhodnotila úroveň průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětu cizí jazyk jako velmi dobrou.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v esteticky zaměřených předmětech – výtvarná výchova, hudební výchova

Podkladem pro hodnocení kvality výuky esteticky zaměřených předmětů na prvním a druhém stupni bylo osm hospitací a prohlídka výtvarných prací žáků. Pedagogové v rozvržení časově tematických plánů většinou uvádějí pouze výčet prostředků k dosažení předepsaných cílů. Vlastní příprava inspekci sledovaných vyučovacích jednotek však byla velmi dobrá.

Na prvním stupni vyučují pro tento typ školy odborně i pedagogicky způsobilé učitelky. Dokonce i suplovaná hodina hudební výchovy byla vyučována kvalifikovaně. Rozdílná situace je na druhém stupni. Škola sice má kvalifikovaného pedagoga hudební výchovy i učitelku s kvalifikací pro výuku výtvarné výchovy, avšak vzhledem k jejich druhé aprobaci (anglický jazyk a matematika) vyučují převážnou část pracovního úvazku své všeobecně vzdělávací předměty. Plně kvalifikovaně je tedy na druhém stupni učeno pět hodin hudební výchovy a osm hodin výtvarné výchovy. Ostatní hodiny těchto předmětů jsou vyučovány ve stejném poměru neaprobovaně.

V inspekci hospitovaných hodinách měli žáci k dispozici všechny potřebné pomůcky a materiály. Struktura vyučovacích jednotek byla většinou stereotypní (motivace, zadání, samostatná praktická činnost, atd.). Učitelé se snažili o zajímavou nebo aktuální a věku žáků přiměřenou vstupní motivaci. Převážně zajímavé podněty vedly někdy až k radostnému prožívání následných praktických činností. Činnostní charakter obou předmětů také dával příležitost k relaxaci. Dvě vyučovací hodiny výtvarné výchovy však poznamenala nekázeň, která značně ovlivnila i samotné výstupy žáků. Rovněž přílišné soustředění pozornosti na vzory (podle subjektivního názoru učitele) bez možnosti hledání a nacházení dalších souvislostí omezovalo rozvoj žákovské kreativity. Vyučování hudební výchovy probíhalo bez kázeňských problémů. Hravě a na praktické činnosti zaměřené hodiny učitelé podle potřeby doplňovali pohybovou aktivitou žáků na prvním stupni, u vyšších ročníků poslechem nebo předepsanou teorií. Při používání odborné hudební terminologie nebylo však vždy užito přesné pojmosloví.

Motivace i průběžné a formou korektur vedené hodnocení ve výtvarné výchově byly někdy v odborné oblasti poznamenány menšími zkušenostmi vyučujících. Interakce a komunikace v obou navštívených předmětech ještě vycházela z dohodnutých pravidel jednání. Osobnost i osobitost žáků učitelé uznávali.

Celkově byla úroveň průběhu a výsledků vzdělávání v esteticky zaměřených předmětech – výtvarné a hudební výchově hodnocena jako dobrá.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Systematické zjišťování výsledků vzdělávání škola neprovádí. Výsledky vzdělávání vedení školy odvozuje pouze z úspěšnosti vycházejících žáků v přijímacím řízení do středních škol.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy byly hodnoceny ve sledovaných předmětech v souhrnu jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad údajů uvedených v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s údaji ve zřizovací listině

Údaje ve zřizovací listině čj. 05/2003/ZL/ZŠ ze dne 11. prosince 2002 se shodují s údaji uvedenými v Rozhodnutí o změně v zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydaném MŠMT čj. 33 549/2002-21 ze dne 30. ledna 2003.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina čj. 05/2003/ZL/ZŠ ze dne 11. prosince 2002 vydaná městem Jablonec nad Nisou
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 33 549/2002-21 ze dne 30. ledna 2003 vydalo MŠMT
3. Výkaz Škol (MŠMT) V 3 – 01 o základní škole podle stavu k 30. září 2002
4. Výkaz Škol (MŠMT) V 3 – 01 o základní škole podle stavu k 30. září 2003
5. Doklad o jmenování ředitele školy čj. 1233/S/02Li ze dne 24. října 2003 s účinností od 1. ledna 2003 vydala Rada města Jablonec nad Nisou
6. „Učební plán školy pro školní rok 2003/2004“ schválený ředitelem (nedatováno), platný k termínu konání inspekce
7. „Učební plán školy pro školní rok 2003/2004 pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy“ schválený ředitelem školy (nedatováno), platný k termínu konání inspekce
8. Učební dokumenty vzdělávacího programu Základní škola schválilo MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996 včetně Modelového učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy, čj. 29738/1996-20-50 (6., 7., 8. a 9. ročník)
9. Vybraná povinná dokumentace školy školního roku 2003/2004: schválené provozní řády navštívených odborných učeben (fyziky, chemie, přírodopisu, výpočetní techniky, cizích jazyků, výtvarné výchovy), třídní výkazy a katalogové listy žáků tříd s označením „A“ vedené ve školním roce 2003/2004, třídní knihy III. A, IV. A, V. B, VI. A, VI. B, VII. A, VII. B, VIII. A, VIII. B, VIII. C, IX. A, IX. C
10. Zápisy z jednání pedagogické rady za školní rok 2003/2004
11. „Zásady hodnocení a klasifikace včetně dodatku ke klasifikačnímu řádu“ s platností od 2.1. 2003
12. Rozvrh hodin prvního a druhého stupně ve školním roce 2003/2004, platný k termínu konání inspekce
13. Personální dokumentace učitelů k datu konání inspekce ve školním roce 2003/2004 - doklady o dosaženém vzdělání učitelů dle vyučovaných předmětů sledovaných inspekci

- s osobními čísly: 1276, 535, 5052, 7041, 2675, 4150, 941, 2709, 4681, 1350, 8830, 1494, 7424, 1631, 2372, 8886, 4290, 2502, 3570, 8831, 4687, 2729, 5317, 2345
14. „Organizační řád“ s účinností od 1. ledna 2003
 15. „Řád školy pro žáky“ schválený na pedagogické radě 23. ledna 2004
 16. „Koncepce rozvoje ZŠ Jablonec n. N., Pasiřská 72“ (nedatováno)
 17. „Plán práce výchovného poradce“ s účinností od 2. ledna 2003
 18. Výroční zpráva o činnosti školy 2002/2003
 19. „Pověření vedení sbírky a pracovny – kabinetu dějepisu“ ze dne 4. 9. 1995 ředitelem školy
 20. „Pověření vedení sbírky a pracovny – kabinetu českého jazyka a žákovské knihovny“ ze dne 4. 9. 1995 ředitelem školy
 21. Inspekční zpráva čj. 083 172/1999-4005
 22. Časově tematické plány hospitovaných předmětů na školní rok 2003/2004
 23. „Přehled vycházejících žáků“ – žáci přijatí do studijních a učebních oborů ve školním roce 2002/2003 z 8. a 9. tříd a do osmiletých gymnázií (nedatováno)
 24. Náhodně vybrané žákovské knížky a sešity žáků, výtvarné práce žáků
 25. Prohlédnuté slohové kontrolní práce z českého jazyka žáků 2. stupně, písemné práce předmětu cizí jazyk (V. A, VI. A, VI. B, VIII. B, VIII. C, IX. C)

ZÁVĚR

Výchovně-vzdělávací proces v úplné Základní škole v Pasiřské ulici v Jablonci nad Nisou probíhá podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola a učebního plánu pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy. K nedodržení učebního plánu schváleného MŠMT došlo v devátém ročníku, když nebyl do výuky zařazen povinný předmět pracovní činnosti.

Z hlediska kvalifikovanosti je výchovně-vzdělávací činnost vedením školy zajištěna na velmi dobré úrovni. Slabá místa se projevila v obsazení některých předmětů vyučujícími bez aproby k danému předmětu nebo kvalifikace.

Organizace činnosti a provozu školy je funkční. Vedení a motivování pracovníků věnuje ředitel školy dostatečnou pozornost, podporuje jejich zájem o další vzdělávání. Škola má fungující vnitřní i k rodičovské veřejnosti otevřený vnější informační systém. Zavedené kontrolní mechanismy poskytují vedoucím pracovníkům většinou dobrou zpětnou vazbu o naplňování výchovně-vzdělávacích cílů. Bezprostřední kontrola kvality výuky ze strany vedení školy není systematicky využívána.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům velmi dobré. Ředitel školy věnuje pozornost kvalitní vybavenosti školy pomůckami a didaktickou technikou. Spolu se zřizovatelem řeší vzniklé stavební závady na objektech školy. Problematické jsou v některých odborných učebnách nefunkčnost určitých zařízení a nízký počet pracovních míst. V nejbližších záměrech rozvoje školy plánuje ředitel investice do materiálních podmínek v oblasti sportovních aktivit žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy byly celkově na velmi dobré úrovni. Ve sledovaných předmětech převažovala kvalifikovaná výuka, vyučující přistupovali k žákům s empatií a přiměřenou náročností, pozitivně rozvíjeli jejich osobní kompetence, ve výchovně zaměřených předmětech se snažili rozvíjet jejich estetické citění.

Zhlédnuté hodiny byly připravené, jejich obsah korespondoval se schválenými učebními osnovami. V organizaci výuky mělo výrazný podíl frontální vyučování, někteří učitelé ho efektivně doplňovali skupinovou prací. V části vyučování spočívaly nedostatky v podceňování sebehodnocení žáků s vedením diskuse a v menším podílu uplatňování aktivizujících metod a forem práce. V několika zhlédnutých hodinách na prvním stupni bylo z psychohygienických zásad opomíjeno zařazování relaxačních momentů, na druhém stupni nebyly zcela dodržovány zásady bezpečnosti při demonstračních pokusech. Žáci převážně respektovali dohodnutá pravidla chování, ve většině navštívených hodin panovala přátelská a tvůrčí atmosféra. V některých třídách a předmětech sledovanou výuku poznamenaly negativní projevy v chování žáků, které byly způsobeny nízkou autoritou vyučujících a měly vliv na kvalitu práce žáků i na celkové klima v hodinách.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Alexandra Hanwaldová	v. r.
Členka týmu	PaedDr. Jana Langerová	v. r.
Členka týmu	Ing. Kateřina Nováková	v. r.
Člen týmu	Mgr. Jan Vrabec	v. r.
Členka týmu	Blanka Rybínová	
Členka týmu	Libuše Škoudlilová	

V Liberci dne 16. června 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. června 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Rudolf Rozmahel	v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Masarykova 28, 460 01 Liberec 1. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004 - 07 - 01	k čj. h4-1249/04-5100
Zřizovatel	2004 - 07 - 01	k čj. h4-1249/04-5100 k čj. h4-1250/04-5100

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.